

ביאור מהרש"א

מסכת פסחים

פרק מקום שנהגו

דף נ. עד דף נז.

Last Revised February 10, 2004

© Yechezkel Folger 2003

בע"ה

דף נ.	3
תד"ה מקום שנהגו	3
דף נ:	5
רש"י ד"ה מאי איריא	5
דף נא.	8
תד"ה אי אתה רשאי	8
תד"ה רבה בר בר חנה	13
דף נא:	15
תד"ה כל הספחים	15
תד"ה כגון אנא	29
דף נב.	31
תד"ה ביישוב לא עבידנא	31
תד"ה הכובש ג' כבשים	34
דף נב:	39
תד"ה עד שיכלה	39
דף נג.	43
תד"ה מפני שנראה כמקדיש קדשים בחוץ	43
דף נג:	46
רש"י ד"ה ה"ג לא כר' שמעון	46
דף נד:	49
תד"ה אין תענית צבור וגמ' ומי אמר ר' יוחנן הכי	49
דף נה.	53
רש"י ד"ה מעיקרא תנא ותוספות ד"ה מדקאמר ר' מאיר	53
דף נה:	58
תד"ה ואם מתיירא	58
דף נו:	59
תד"ה מחלוקת	59
דף נז.	64
תד"ה אלא מפני	64

דף נ.

תד"ה מקום שנהגו

- 1) משנה
  - a) מקום שנהגו לעשות מלאכה **עד חצות** עושין
  - b) ובמקום שנהגו שלא לעשות מלאכה **עד חצות** אין עושין
- 2) רש"י
  - a) The משנה teaches that מנהגים vary on
    - i) ערב פסח מותר to work on
    - ii) **Before** חצות
  - b) And implies that
    - i) **after** חצות
    - ii) is מלאכה אסור everywhere
- 3) גמרא
  - a) קשיא
    - i) why do we need the משנה to imply
      - (1) ערב פסח איסור מלאכה (1)
      - (2) After חצות
    - ii) When a ברייתא already teaches that there is an איסור מלאכה
      - (1) ערב יום טוב every and ערב שבת every
- 4) תוספות
  - a) The ערב יום טוב and ערב שבת to work on איסור
    - i) Is מדרבנן
  - b) But according to ירושלמי
    - i) the איסור to work on ערב פסח is דאורייתא
  - c) Because ירושלמי
    - i) Derives the איסור for ערב פסח
      - (1) from the rule דאורייתא that
        - (a) A person who brings a קרבן on any day
        - (b) may not work starting
        - (c) from the earliest time on that day
          - (i) that he could bring the קרבן
      - ii) since ערב פסח can be brought any time on ערב פסח starting with חצות

(1) it follows that איסור מלאכה that day begins at חצות

5) מהרש"א

a) קשיא

i) when the גמרא asked

(1) Why is ערב פסח different than

(a) ערב יום טוב or any other ערב שבת

ii) why didn't the גמרא answer

(1) that ערב פסח is different

(a) Because its איסור is דאורייתא

b) תירוץ

i) There is nothing

(1) in the משנה

(a) to suggest that the איסור on ערב פסח is דאורייתא

(2) in the ברייתא

(a) to suggest that its איסור

(i) for every ערב שבת and ערב יום טוב

1. is not דאורייתא

דף נ:

רש"י ד"ה מאי איריא

- 1) משנה
  - a) מקום שנהגו לעשות מלאכה **עד הצות** עושין
  - b) ובמקום שנהגו שלא לעשות מלאכה **עד הצות** אין עושין
- 2) רש"י
- 3) רש"י
  - a) The משנה teaches that מנהגים vary on
    - i) Whether it is מותר to work on פסח
    - ii) **Before** הצות
  - b) And implies that
    - i) **after** הצות
    - ii) מלאכה is אסור everywhere
- 4) גמרא
  - a) קשיא
    - i) why do we need the משנה to imply
      - (1) ערב פסח for איסור מלאכה (1)
      - (2) After הצות
    - ii) When a ברייתא already teaches that there is an איסור מלאכה
      - (1) on every ערב שבת and every טוב יום
    - iii) So
      - (1) it would have been enough for the משנה to say
        - (a) Where the מנהג is to work פסח ערב
          - (i) You may work
          - (b) And where the מנהג is not to work פסח ערב
            - (i) You may not work
        - (2) And
          - (a) I would have known
            - (i) That the משנה must refer to before הצות
            - (b) Because I already know from the ברייתא
              - (i) That work is אסור after הצות
    - b) תירוץ

- i) on ערב יום טוב and every other ערב שבת
  - ii) The איסור to work begins only at מנחה
    - (1) רש"י
      - (a) this means מנחה קטנה
      - (b) Which is at nine and a half hours
  - iii) So our משנה needs to teach that on ערב פסח
    - (1) The איסור to work begins earlier
      - (a) At למנחה סמוך
    - (2) רש"י
      - (a) this means at חצות
- 5) מהרש"א and מהרש"ל
- a) two קשיות
    - i) first קשיא
      - (1) Why would you use the phrase סמוך למנחה
        - (a) Which means “near מנחה”
      - (2) When you’re referring to חצות
        - (a) That is a full 3-1/2 hours before מנחה
    - ii) Second קשיא
      - (1) The מקשן should have realized
        - (a) That the זמן מלאכה for ערב פסח
          - (i) Is very much earlier
          - (ii) Than the זמן for ערב שבת and every other יו"ט
      - (2) So why would the מקשן ask
        - (a) מאי איריא ערבי פסחים
  - b) תירוץ
    - i) we need to correct the גרסא in רש"י to reflect
      - (1) that the איסור on ערב שבת and every other יו"ט
      - (2) Begins at מנחה גדולה
        - (a) At six and a half hours
    - ii) So that חצות
      - (1) When the איסור begins on ערב פסח
        - (a) is in fact סמוך to that מנחה
        - (b) because it’s only a half hour before מנחה גדולה

iii) and the מקושן thought that the half hour isn't significant

דף נא.

תד"ה אי אתה רשאי

1) שאלה

- a) If a תלמיד חכם visits a place
- b) Where residents are מחמיר incorrectly
- c) Must he teach the local people to stop the חומרא

2) מאמרים Relevant

a) גמרא נדרים

- i) דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור
- ii) אי אתה רשאי להתירן לפנייהם

b) גמרא here

- i) מפריש חלה incorrectly were בני חוזאי
- ii) if they eat mostly rice or אורז

(1) he ought not to tell them to stop

(2) because if so

(a) they'll rarely be מפריש חלה

(b) and we're concerned

(c) דלמא משתכחא תורת חלה מינייהו

iii) If they eat mostly grain

(1) He ought to tell them to stop

(2) Because

(a) They'll remember תורת חלה

(i) When they are often מפריש חלה from grain

(3) And besides

(a) If they are מפריש חלה from rice which is פטור מן החלה

(b) We're concerned

(i) דילמא אתי לאפרושי

1. מן החיוב על הפטור

2. ומן הפטור על החיוב

c) גמרא בחולין

- i) התיר רבי בית שאן למעשר

3) תוספות

- a) קשיא
    - i) How do we reconcile
      - (1) The גמרא in נדרים
        - (a) דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור
        - (b) אי אתה רשאי להתירן לפניהם
      - (2) With the גמרא in חולין
        - (a) התיר רבי בית שאן למעשר
    - b) תירוץ
      - i) התיר רבי בית שאן applies where
        - (1) the local persons
        - (2) Think that their חומרא is the correct דין
      - ii) אי אתה רשאי להתירן בפניהם applies where
        - (1) the local persons know
          - (a) that the דין is להיתר
          - (b) And that their חומרא is only a מנהג
  - c) Now analyze the case of בני חוזאי
    - i) Since
      - (1) where most eat rice
      - (2) we don't tell them to be מיקל
    - ii) it must be that
      - (1) the residents know that their חומרא
      - (2) is only a מנהג
    - iii) קשיא
      - (1) So where most eat grain
      - (2) why are we concerned
        - (a) that unless we instruct them להתיר
        - (b) they might mistakenly take חלה
        - (c) from
          - (i) אורז (פטור)
          - (ii) דגן חיוב
      - (3) since they know the correct דין
      - (4) they would never make this mistake
- 4) מהרש"א

a) קשיא

i) why didn't תוספות also ask

(1) if בני הוואי know the correct דין

(a) Why

(i) if most eat rice

(b) Are we concerned that

(i) If we teach them not take חלה from rice

(ii) They might forget the דין חלה

(2) Since they know the correct דין

(3) They would certainly remember that

(a) The reason we instructed them to take no חלה from rice

(b) Is that

(i) מן הדין

1. there is no חלה from rice

2. and חלה is taken from grain

b) תירוץ

i) Where they eat mainly rice

(1) תוספות realizes that

(a) if they wouldn't take חלה from rice

(b) They would ultimately forget the דין חלה

ii) But where they eat mainly grain

(1) תוספות asks

(a) that since they would commonly take חלה from grain

(b) why need you instruct them to stop taking חלה from rice

(c) since even if they were continue to take חלה from rice

(2) They ought to remember

(a) That מן הדין

(i) חלה needn't be taken from rice

(ii) so despite their מנהג to take חלה from rice

(iii) rice is still

1. מן הדין פטור מחלה

(b) And all דיני חלה

(i) including not to be מפריש from אורז on דגן

- 5) שאלה
- a) If a חכם תלמיד visits a place
    - i) Where residents practice a חומרא
    - ii) That is not practiced where the חכם תלמיד came from
  - b) And
    - i) Based on the סוגיות we just analyzed
      - (1) the חכם isn't permitted to teach them to stop the חומרא
  - c) May the חכם תלמיד practice his own קולא in private
- 6) Relevant מאמרים
- a) משנה
    - i) נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם
    - ii) וחומרי מקום שהלך לשם
  - b) ברייתא
    - i) דברים המותרים
    - ii) ואחרים נהגו בהן איסור
    - iii) אי אתה רשאי להתירן בפניהם
  - c) גמרא
    - i) כי אתא רבה בר בר חנה אכל דאייתרא
    - ii) קשיא
      - (1) הרי תנן
        - (a) נותנין עליו
          - (i) חומרי המקום שיצא משם
          - (ii) וחומרי מקום שהלך לשם
      - iii) תירוץ אביי
        - (1) מא"י לבבל שאני
        - (2) דאנן כייפינן להו
      - iv) תירוץ רב אשי
        - (1) דעתו לחזור שאני
        - (2) דלא נותנין עליו חומרי מקום שהלך לשם
- 7) (מהרש"א as explained by) תוספות
- a) קשיא
    - i) The גמרא asks that
      - (1) The private behavior of רבה בר בר חנה

- (2) Isn't consistent with the משנה
  - (a) That requires that a תלמיד חכם
    - (i) Even in his private behavior
    - (ii) Must conform the חומרי of his current place
- ii) why doesn't the גמרא
  - (1) also point out that the ברייתא
    - (a) that says
      - (i) you can't be מתיר a local חומרא
        - 1. is limited to
          - a. בפניהם
          - b. meaning to the local residents
      - (b) and that implies that you can eat it privately yourself
    - (2) is also inconsistent with the משנה
- b) תירוץ
  - i) the קשיא isn't significant
  - ii) because the תירוצים
    - (1) that רבה בר בר חנה and רב אשי use to explain
  - iii) also explain the difference
    - (1) between the משנה and the ברייתא
- 8) מהרש"א
  - a) קשיא
    - i) but that still doesn't explain
    - ii) why the מקשן
      - (1) Who didn't know the תירוצים of רב אשי and רב אביי
    - iii) Preferred to reconcile
      - (1) the משנה as against רבה בר בר חנה
    - iv) instead of reconciling the משנה as against the ברייתא

תד"ה רבה בר בר חנה

1) גמרא

- a) כי אתא רבה בר בר חנה אכל דאייתרא
- b) קשיא
  - i) הרי תנן
    - (1) נותנין עליו
      - (a) חומרי המקום שיצא משם
      - (b) וחומרי מקום שהלך לשם
- c) תירוץ אביי
  - i) מא"י לבבל שאני דאנן כייפינן להו (1)
- d) תירוץ רב אשי
  - i) אי דעתו לחזור נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם
  - ii) אי אין דעתו לחזור נותנין עליו חומרי מקום שהלך לשם

2) תוספות

- a) קשיא
  - i) The משנה makes it appear that
    - (1) The rule is that he needs to keep the חומרות of both places
  - ii) Yet actually
    - (1) Whether he needs to keep the חומרא of any one place
      - (a) Depends on whether he will
        - (i) return to that place
          - 1. if it's his original place
        - (ii) or remain in that place
          - 1. if it's his new place
- b) In other words
  - i) לצדדין קתני!
  - ii) Because there is no one case
    - (1) Where he must assume the חומרות
      - (a) Of both places

3) מהרש"א

- a) Why didn't תוספות ask לצדדין קתני for אביי too

- b) After all for אביי
  - i) חומרי מקום שיצא משם
    - (1) Applies only to
      - (a) מארץ ישראל לבבל
  - ii) חומרי מקום שהלך לשם
    - (1) Applies only to
      - (a) מבבל לארץ ישראל

דף נא:

תד"ה כל הספחים

- 1) (תוספות as understood by גמרא)
  - a) ר' עקיבא says
    - i) ספחים אסורין בשביעית
  - b) רבנן דר' עקיבא say
    - i) ספחים מותרין בשביעית
  - c) ר' שמעון says
    - i) מותר are ספחי כרוב
    - ii) אסור are ספחים All other
  - d) רבנן דר' שמעון say
    - i) אסור are ספחים All
  - e) רבנן דר' שמעון and ר' שמעון Both
    - i) ר' עקיבא Agree with
- 2) משניות במסכת שביעית
  - a) ר' שמעון says
    - i) אסור are ספחי כרוב
    - ii) מותר are ספחים All other
  - b) This is the reverse of the גמרא we just outlined
- 3) גמרא in our רבינו תם of שטה
  - a) ר' עקיבא says
    - i) שביעית that grow in ספחי כרוב
    - ii) Are
      - (1) מותר דאורייתא
      - (a) זמן הביעור Until
    - iii) שביעית that grow in ספחים All other
    - iv) are
      - (1) אסור דאורייתא
      - (a) זמן הביעור Even before
  - b) רבנן דר' עקיבא
    - i) אסור are ספחים Other
      - (1) זמן ביעור Only after

- ii) מותר דאורייתא are ספיחי כרוב
    - (1) Even after זמן ביעור
    - (2) Because for כרוב
      - (a) there is no concept of ביעור
  - c) רבנן דר' שמעון and ר' שמעון
    - i) disagree
      - (1) based on ר' עקיבא
    - ii) רבנן דר' שמעון say
      - (1) אסור are ספיחי כרוב
        - (a) As a גזירה based on the איסור by ר' עקיבא for
          - (i) שאר ספיחי דעלמא
        - (2) ר' שמעון says
          - (a) there is no גזירה for כרוב ספיחי
  - d) רבנן דר' שמעון and ר' שמעון
    - i) agree that
      - (1) רבנן דר' עקיבא
        - (a) Who say even ספיחין are
          - (i) מותר דאורייתא
        - (2) There is no room for any גזירה
- 4) מסכת שביעית on רבינו תם for רבינו נסים גאון of שטה
- a) קשיא
    - i) why is it that in מסכת שביעית
      - (1) ר' שמעון holds that
        - (a) אסור are ספיחי כרוב
        - (b) And other ספיחין are מותר
      - ii) While he says just the opposite
        - (1) in our גמרא
  - b) תירוץ
    - i) deals with מסכת שביעית
      - (1) that grew בהיתר in the 6th year ספיחים
      - (2) But weren't harvested (נלקט) until the 7th year
    - ii) Now it's true that ר' עקיבא
      - (1) Who says ספיחין are אסור

- (2) Refers only to ספיחין that grew באיסור in the 7th year
- iii) But ר' שמעון has a special reason
- (a) based on ר' עקיבא
- (i) To say that there is an איסור
1. For ספיחי כרוב that grew בהיתר in the 6th year
  2. and weren't נלקט until the 7th year
- (2) The reason is that כרוב grow unusually fast
- (a) So that if you are מתיר the כרוב
- (b) An observer might think that
- (i) Although the כרוב is large in size
1. It grew quickly באיסור in the 7th year
- (ii) and that ספיחי כרוב are מותר
- (iii) Even if they grow באיסור in the 7th year
- iv) (מהרש"א and מהרש"ל explained by קשיא)
- (1) but רבינו תם didn't say
- (2) that for ר' עקיבא
- (a) מותר are ספיחי כרוב
- (b) Even if they grow באיסור in the 7th year
- v) תירוץ
- (1) yes
- (2) but
- (a) in this case the ספיחי כרוב
- (b) that grew בהיתר in the 6th year
- (c) weren't נלקט in the 7th year
- (i) until after זמן ביעור
- (3) remember that for ר' עקיבא
- (a) בשביעית that grow ספיחי כרוב
- (b) Are אסור דאורייתא after זמן ביעור
- (4) And that's why ר' שמעון
- (a) By way of גזירה
- (b) Says the איסור applies
- (i) Even where the ספיחי כרוב
- (ii) Grew בהיתר in the 6th year

- vi) קשיא
- (1) and why is there no גזירה
    - (a) for שהיית שאר ספיחין that grow בהיתר
  - (2) Certainly שהיית שאר ספיחין that grow in the 7th year
  - (3) Are עקיבא for אסור דאורייתא
    - (a) Even before זמן ביעור
- vii) תירוץ
- (1) because an observer won't mistake
    - (a) שהיית שאר ספיחין that grew in the 6th year
      - (i) That are large
      - (b) With שהיית שאר ספיחין that grew in the 7th year
        - (i) that grow slowly and are still small
- 5) (ר"ת ת"ת גמרא in our רבינו נסים גאון of שטה
- a) ספיחי כרוב ר' עקיבא holds that
    - i) אסור דאורייתא are
      - (1) Even before זמן הביעור
    - ii) Note that on this point
      - (1) רבינו תם disagrees with רבינו נסים
  - b) קשיא
    - i) if both ר' שמעון דר' רבנן agree with ר' עקיבא ר' שמעון and ר' שמעון דר' רבנן agree with ר' עקיבא
      - ii) why do ר' שמעון דר' רבנן and ר' שמעון דר' רבנן
        - (1) disagree on whether אסור ספיחי כרוב are
  - c) תירוץ
    - i) because
      - (1) ר' עקיבא deals with
        - (a) ספיחי כרוב that
          - (i) grew באיסור in the 7th year
          - (ii) And that were נלקט in the 7th year
      - (2) ר' שמעון דר' רבנן deal with ר' שמעון and ר' שמעון דר' רבנן
        - (a) ספיחי כרוב that
          - (i) grew באיסור in the 7th year
          - (ii) But that
            1. in an unusual circumstance

- a. weren't נלקט until the 8th year
- ii) רבנן דר' שמעון שמעון
  - (1) say that these ספיהי כרוב are אסור
  - (2) because an observer might
    - (a) think that the כרוב
      - (i) grew in the 7th year
      - (ii) And was נלקט in the 7th year
- iii) ר' שמעון
  - (1) says that these ספיהי כרוב are מותר
  - (2) because
    - (a) the observer would assume that
    - (b) the כרוב grew quickly בהיתר in the 8th year
- 6) (גמרא of שטה based on his own שטה for our נסים גאון on רבינו נסים גאון)
  - a) As רבינו תם said before for רבינו נסים גאון
  - b) deals with מסכת שביעית
    - i) ספיהים that
      - (1) grew בהיתר in the 6th year
      - (2) But weren't נלקט until the 7th year
  - c) Now
    - i) It's true that ר' עקיבא
      - (1) who says ספיהין are אסור
      - (2) Refers only to ספיהין that grew באיסור in the 7th year
    - ii) But ר' שמעון has a special reason
      - (1) based on ר' עקיבא
      - (2) To say that there is an איסור
        - (a) For ספיהי כרוב that
          - (i) Grew בהיתר in the 6th year
          - (ii) and weren't נלקט until the 7th year
    - iii) The reason is that כרוב grow unusually fast
      - (1) So that if you are מתיר the כרוב
      - (2) An observer might think that
        - (a) Although the כרוב is large in size
          - (i) It grew quickly באיסור in the 7th year

- (b) and that מותר are ספיחי כרוב
- (c) Even if they grow באיסור in the 7th year
- d) מהרש"א
  - i) Note that
    - (1) רבינו נסים גאון holds that
      - (a) ר' עקיבא says that
      - (b) באיסור בשנת שביעית that ספיחי כרוב grew
      - (c) Are אסור even before זמן הביעור
    - (2) So unlike what we said earlier for רבינו תם
    - (3) רבינו נסים גאון
      - (a) Is not forced to say that
        - (i) If ספיחי כרוב had grown in the 7th year
        - (ii) They would have been אסור
        - (iii) Only because the case occurs after זמן ביעור
- 7) מסכת שביעית on רבינו נסים גאון of שטה by קשיא
  - a) Introduction
    - i) We've established for the שטה of רבינו נסים גאון on שביעית
    - ii) That ספיחי כרוב
      - (1) that grew בהיתר in the 6th year
      - (2) But weren't נלקט until the 7th year
    - iii) Are אסור according to ר' שמעון by way of גזירה
    - iv) Because ספיחי כרוב
      - (1) Are fast growing
      - (2) And an observer might think that they grew rapidly
        - (a) באיסור in the 7th year
    - v) Logically
      - (1) we ought to have the same concern
      - (2) about a mistake by an observer
      - (3) even where the ספיחין are slow-growing
      - (4) but they weren't harvested until late in the 7th year
      - (5) so that they would have had enough time to grow large
        - (a) even if they grew in the 7th year
        - (b) instead of the 6th year

- b) קשיא
- i) A גמרא in ראש השנה says that
    - (1) an אתרוג that grew in the 6th year
      - (a) and wasn't harvested until the 7th year
      - (2) is ביעור פטור from ביעור
    - ii) Since it's ביעור פטור from ביעור
      - (1) It was obviously harvested late in the 7th year
      - iii) So why is there no גזירה
        - (1) That an observer might mistakenly think
          - (a) That the אתרוג grew באיסור in the 7th year
- c) תירוץ
- i) In ראש השנה the גמרא deals with
    - (1) An אתרוג that was harvested early in the 7th year
    - (2) But was then retained in תלוש form
      - (a) Until after ביעור זמן
    - ii) So that an observer
      - (1) Who sees that the אתרוג is large
      - (2) Would realize that it must have grown בהיתר
        - (a) In the 6th year
- 8) רבינו נסים גאון ר"ת and ר"י קשיא by ר"י
- a) We've established for עקיבא that
    - i) ספיחי כרוב (for רבינו נסים גאון ספיחין) that
      - (1) grow in the 7th year
      - (2) and are נלקט in the 7th year
    - ii) are אסור דאורייתא
  - b) קשיא
    - i) why does the משנה in שביעית suggest that
    - ii) מותר באכילה are ירקי שביעית
  - c) תירוץ
    - i) that גמרא deals with ירקות that
      - (1) grew in the 6th year
      - (2) but weren't נלקט until the 7th year
  - d) קשיא

- i) but the משנה in שביעית
  - (1) Suggests that איסור סחורה and other דיני שביעית do apply
- ii) didn't we say for שמעון ר' in שביעית
- iii) that
  - (1) except for ספיחי כרוב
- iv) ספיחין are מותר if they grow in the 6th year
- e) תירוצ'
  - i) for סחורה and the like there is a special rule
    - (1) that the time of לקיטה is the important factor
    - (2) not the year when the ירק grew
- 9) מהרש"א part 1
  - a) We've established from the משנה in שביעית that
    - i) Except for ספיחי כרוב
    - ii) ספיחין that grow in the 6th year are מותר
    - iii) and we aren't concerned
      - (1) that an onlooker might mistakenly think that we were מתיר
        - (a) ספיחין that grew in the 7th year
    - iv) because
      - (1) ספיחין from the 6th year are already large
      - (2) and ספיחין other than כרוב
        - (a) Grow slowly
      - (3) So that large ספיחין must have grown in the 6th year
  - b) קשיא
    - i) it appears from שביעית
      - (1) that this היתר applies even after זמן הביעור
      - (2) because שביעית doesn't limit the היתר
        - (a) To where the question of איסור
        - (b) Came up before זמן ביעור
    - ii) But shouldn't we be concerned that
      - (1) an observer might think
      - (2) that the ספיחין grew in the 7th year
      - (3) And had enough time to grow large
      - (4) In the long period until after זמן הביעור

- c) תירוץ
  - i) apply the same תירוץ we used earlier for אתרוג
  - ii) you're right that מסכת שביעית
    - (1) also deals with where the question of איסור
      - (a) arises after זמן ביעור
      - (2) but the ספיהין that are in question after זמן ביעור
        - (a) Were נלקט earlier in the 7th year
    - iii) So that they are relatively small
    - iv) And can't be confused with large ספיהין
      - (1) That grew in the 6th year

10) מהרש"א part 2

- a) Introduction
  - i) Go back to what we said earlier
  - ii) that for deciding whether סחורה is מותר for ירק
  - iii) the significant issue is
    - (1) whether לקיטה was in the 7th year
    - (2) not whether it grew in the 7th year
- b) שאלה
  - i) can we say that לקיטה is also
  - ii) the significant issue in deciding
  - iii) whether ירק is
    - (1) אסור באכילה
- c) תשובה
  - i) analyze this chain of קשיות
    - (1) that results if you assume that
      - (a) איסור אכילה is the significant factor for לקיטה
    - (2) קשיא
      - (a) רבינו נסים גאון said that the
      - (b) משנה in מסכת שביעית that says that
        - (i) מותר בשביעית שאר ספיהין
        - (c) Deals with ספיהין that grew in the 6th year
          - (i) מותר דאורייתא are ספיהין
          - (ii) And where the ספיהין can't be confused

1. with ספיהין that grow in the 7th year
  2. because
    - a. except for כרוב
  3. ספיהין grow slowly and
    - a. those that grew in the 6th year
    - b. are larger than those that grow in the 7th year
- (d) But If they were נלקט in the 7th year
- (i) And if לקיטה is significant for איסור אכילה
    1. they should be
      - a. אסור דאורייתא
  - (ii) And of what relevance is it that
    1. That they grew in the 6th year
- (3) תירוץ
- (a) must be that מסכת שביעית deals
    - (i) with ספיהין that grew in the 6th year
    - (ii) And were also נלקט in the 6th year
  - (b) And that's why they're דאורייתא מותר
- (4) קשיא
- (a) when we thought that we were dealing with
  - (b) ספיהין that grew in the 6th year and were נלקט in the 7th
  - (c) we explained that
    - (i) we're גוזר for כרוב ספיהי
      1. because an observer might confuse
      2. these כרוב ספיהי that grew in the 6th year
      3. with כרוב ספיהי that grew rapidly in the 7th year
      4. before they were נלקט early in the 7th year
        - a. before זמן הביעור
    - (ii) We're not גוזר for other ספיהין
      1. because an observe will not confuse
        - a. the large ספיהין that grew in the 6th year
        - b. with the small slowly growing ספיהין
          - i. that grew in the 7th year
          - ii. until they were נלקט early before זמן ביעור

(iii) Keep in mind that

1. to support our ספיחי כרוב גזירה
2. We had no need to assume that an observer
  - a. Could be confused about when לקיטה occurred
3. so we understood why for שאר ספיחין
  - a. we weren't concerned that an observer might think
    - i. that the ספיחין grew in the 7th year
    - ii. and were large because they were נלקט
    - iii. after זמן ביעור
  - b. when in truth they were actually נלקט before זמן ביעור

(d) but now that we're dealing with ספיחין

- (i) that were נלקט in the 6th year
- (ii) it must be that for ספיחי כרוב we're גוזר
  1. because an observer might confuse these ספיחי כרוב
    - a. that were really נלקט in the 6th year
  2. with ספיחי כרוב that grew in the 7th year
    - a. and were נלקט during the year

(e) So why for שאר ספיחין aren't we concerned

- (i) That observers might mistakenly think that they
  1. Were נלקט after זמן ביעור

ii) To resolve this קשיא

- (1) it must be that לקיטה is significant only for סחורה

11) מהרש"ל

a) go back to the שטה of גמרא in our רבינו נסים גאון

i) as outlined here:

(1) ספיחי כרוב ר' עקיבא holds that

(a) אסור דאורייתא

(i) Even before זמן הביעור

(2) קשיא

(a) ר' עקיבא agree with רבנן דר' שמעון and ר' שמעון

(b) רבנן דר' שמעון and ר' שמעון why do

(i) אסור are ספיחי כרוב on whether disagree

(3) תירוצ

- (a) because
    - (i) ר' עקיבא deals with
      - 1. ספיחי כרוב that
        - a. grew באיסור in the 7th year
        - b. And that was נלקט in the 7th year
    - (ii) ר' שמעון and דר' רבנן deal with
      - 1. ספיחי כרוב that
        - a. grew
          - i. באיסור in the 7th year
        - b. But that
          - i. in an unusual circumstance
          - ii. weren't harvested until the 8th year
  - (b) רבנן דר' שמעון
    - (i) say that these ספיחי כרוב are אסור
    - (ii) because an observer might
      - 1. think that the כרוב
        - a. grew and was נלקט in the 7th year
  - (c) ר' שמעון
    - (i) says that these ספיחי כרוב are מותר
    - (ii) because
      - 1. the observer would assume that
      - 2. the כרוב grew quickly בהיתר in the 8th year
- b) We also said earlier that
- i) רבנן דר' עקיבא say that
    - (1) מותר ספיחי כרוב are
      - (a) even after ביעור זמן
        - (i) Because the concept of ביעור doesn't apply to כרוב
    - (2) But that other ספיחין are אסור דאורייתא
      - (a) After ביעור זמן
  - ii) רבנן דר' שמעון and ר' שמעון of גזירות
    - (1) Make sense only according to ר' עקיבא
      - (a) שאר ספיחין says that
      - (b) That grew and were נלקט in the 7th year

- (i) Are אסור דאורייתא
  - (c) So that we can be concerned
    - (i) That an observer might think
    - (ii) That the ספיחין were collected
      - 1. not in the 8th year
        - a. when they're מותר
      - 2. but in the 7th year
        - a. when they're אסור
  - (2) But there can be no גזירות for עקיבא
    - (a) Who say that ספיחין are מותר
    - (b) Even if they're collected in the 7th year
  - c) קשיא
    - i) once we're in the 8th year
    - ii) we've automatically passed זמן ביעור of the 7th year
    - iii) so that ספיחין are אסור דאורייתא even for עקיבא
    - iv) so for ספיחין שאר
      - (1) both ר' שמעון and ר' שמעון
        - (a) Can explain that
          - (i) אסור harvested in the 8th year are ספיחים
          - (ii) even according to ר' עקיבא
          - (iii) because an observer might think
          - (iv) that they grew in the 7th year
        - (b) and that we are permitting אכילה
          - (i) even though זמן ביעור has passed
  - d) first תירוץ
    - i) It's conceivable that the 8th year begins
    - ii) Before זמן ביעור for the 7th year
  - e) Second תירוץ
    - i) The ברייתא refers to all ספיחין
    - ii) There are ספיחין for which there is no זמן ביעור
    - iii) For those ספיחין there can be a גזירה only for עקיבא
- 12) מהרש"א
- a) third תירוץ

- i) Remember that
  - (1) ר' שמעון disagree with רבנן דר' שמעון
  - (2) And apply their ספיקי כרוב גזירה to ספיקי כרוב
    - (a) As well as to other ספיקין
- ii) Remember also that
  - (1) רבנן דר' עקיבא say that
    - (a) מותר דאורייתא are ספיקי כרוב
    - (b) Even after זמן ביעור
- iii) So according to רבנן דר' עקיבא
  - (1) it can't be that
    - (a) רבנן דר' שמעון
    - (b) Base their איסור for ספיקי כרוב
      - (i) In the 8th year
    - (c) On the rule for ספיקי כרוב
      - (i) In the 7th year after זמן ביעור

תד"ה כגון אנא

1) גמרא

a) רב ספרא

i) Although I know קביעא דירחא

(1) And I celebrate only one day of יו"ט

ii) I won't do any מלאכה on the second day of יו"ט

(1) Because the other people of my city

(2) Are נוהג to celebrate two days of יו"ט

2) תוספות

a) קשיא

i) but all of us know the סוד העיבור

ii) and yet we still celebrate two days of יו"ט

b) תירוץ

i) רב ספרא meant to say that

(1) he was in a place where

(a) ירושלים שלוחי ב"ד arrived from

(b) early enough to instruct on the correct day

(i) יום טוב for

ii) And that's why he celebrated יום טוב only one day

3) מהרש"א

a) קשיא

i) if so, all people in the city

ii) ought to celebrate יו"ט for only one day

b) תירוץ

i) רב ספרא arrived in the city of שלוחי ב"ד

(1) in time for him to know

(a) the correct day for יום טוב

ii) afterwards he traveled to another city

(1) where the שלוחי ב"ד didn't arrive in time

iii) it's in that other city

(1) that רב ספרא didn't do work on the second day of יו"ט

c) קשיא

- i) If
  - (1) רב ספרא traveled from his own city
  - (2) and reached the other city before יו"ט
- ii) Why is it that שלוחי ב"ד
  - (1) Didn't reach that other city before יו"ט

דף נב.

תד"ה ביישוב לא עבידנא

- 1) גמרא דף נא.
  - a) כי אתא רבה בר בר חנה
  - b) אכל דאייתרא
    - i) בצנעא
  - c) קשיא
    - i) הרי תנן
      - (1) נותנין עליו
        - (a) חומרי המקום שיצא משם
        - (b) וחומרי מקום שהלך לשם
  - d) תירוץ רב אשי
    - i) אי דעתו לחזור נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם
    - ii) אי אין דעתו לחזור נותנין עליו חומרי מקום שהלך לשם
- 2) Our גמרא
  - a) רב ספרא by שאלה
    - i) I am aware that
      - (1) Although I know קביעא דירחא
        - (a) And I celebrate only one day of יו"ט
        - (2) I may not do any מלאכה on the second day of יו"ט
          - (a) Because the other people of my city
            - (i) Do celebrate two days of יו"ט
      - ii) But I don't know
        - (1) if I may do work בצנעא in the מדבר
- 3) Introduction (based on תוספות and מהרש"א)
  - a) for רבה בר בר חנה we determined that
    - i) If דעתו לחזור
    - ii) A person can follow his prior קולא
      - (1) בצנעא
      - (2) regarding foods that are locally considered אסור
  - b) since רב ספרא asked
    - i) whether he could do work בצנעא in the מדבר

- ii) it must be that
    - (1) he was דעתו לחזור
    - (2) and he was asking
    - (3) whether doing work
      - (a) in contrast to eating a particular food
    - (4) might not be considered בצנעא
      - (a) even if done privately
      - (b) in the מדבר
  - iii) and it must also be
    - (1) that רב ספרא assumed that
    - (2) Work in a יישוב
    - (3) certainly doesn't count as בצנעא
    - (4) even if done privately
- 4) מהרש"א
- a) קשיא
    - i) but the משנה
      - (1) deals with מלאכה
      - (2) And says outright that if דעתו לחזור
      - (3) A person can work on פסח ערב
      - (4) Even if he is now
        - (a) במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה
    - ii) Now
      - (1) I have no problem assuming that
        - (a) The משנה requires that he work בצנעא
      - (2) But if the משנה also requires that he
        - (a) Do the בצנעא work outside of the city
        - (b) And that no work can ever counts as בצנעא
          - (i) If done in the city
      - (3) The משנה should have said so
    - iii) So we see from the משנה
      - (1) That work can be done בצנעא in the city
  - b) תירוץ
    - i) where the local חומרא is only a מנהג

- (1) as in the משנה
- (2) we can accept that work
  - (a) can be done בצנעא
  - (b) even in the city
- ii) we take a stricter approach
  - (1) and say work doesn't count as בצנעא
    - (a) if done in the city
- iii) where the local חומרא
  - (1) for example on
    - (a) יו"ט שני של גליות
  - (2) Is an איסור

תד"ה הכובש ג' כבשים

- 1) משנה
a) פירות שביעית are
i) כלו לחי' where they were already חייב בביעור
ii) and are not חייב בביעור if not yet כלו
b) תנא קמא
i) there is a חיוב ביעור for someone
(1) Who takes פירות
(a) ממקום שכלו למקום שלא כלו
(b) או ממקום שלא כלו למקום שכלו
ii) In other words
(1) For ביעור we follow the חומרות of both places
c) ר' יהודה
i) "אומר לו צא והבא לך אף אתה"
- 2) משנה במסכת שביעית (to be explained by רש"י below)
a) הכובש שלש כבשים בחבית אחת בשביעית
i) וזמני ביעורן אינן שוה
b) ר' אליעזר
i) אוכלין על הראשון
c) ר' יהושע
i) אוכלין אף על האחרון
d) רבן גמליאל
i) כל שכלה מינו מן השדה
(1) יבער מינו מן החבית
- 3) גמרא (also to be explained by רש"י below)
a) The disagreement between ר' יהודה and תנא קמא
i) In our משנה
b) Has the same basis as the disagreement of the תנאים
i) in the משנה of
(1) הכובש ג' כבשים
- 4) רש"י
a) in the משנה of הכובש ג' כבשים

- i) ראשון
  - (1) means the מין כבש that is first to become
    - (a) כלה לחי' מן השדה
- ii) אחרון
  - (1) means the מין that is last to become
    - (a) כלה לחי' מן השדה
- b) So that
  - i) מחמיר ר' אליעזר is the
    - (1) because as soon as
      - (a) כלה מין (the "first" מין) is
      - (2) he needs to do ביעור for all three
  - ii) מיקל ר' יהושע is the
    - (1) because so long as
      - (a) כלה any of the three מינין is not yet
      - (b) מינין he can eat all three
  - iii) רבן גמליאל is in the middle
    - (1) Because he needs to do ביעור only for
      - (a) כלה Those particular מינין that were
- c) תנא קמא
  - i) who says
    - (1) המוליד פירות שביעית
      - (a) ממקום שלא כלו למקום שכלו
      - (b) חייב לבער
  - ii) implies that he needs to make ביעור
    - (1) כילוי only when in his new place there has been
    - (2) מין he brought from his old place
  - iii) so that he's מיקל on שביעית
  - iv) and agrees with ר' יהושע
    - (1) שביעית on מיקל who is also
- d) ר' יהודה
  - i) who says
    - (1) צא והבא לך גם אתה
  - ii) Means that

- (1) Go out and bring the precise מין
    - (a) That you want to eat
  - (2) Since that מין was already כלה
    - (a) You won't be able to eat it
  - iii) This implies that
    - (1) he can eat
    - (2) Once he checks and finds
      - (a) That the מינין he wants to eat
      - (b) Weren't yet כלה
  - iv) And is consistent with רבן גמליאל
    - (1) Who also rules on a מין-by-מין basis
- 5) מהרש"א
- a) קשיא
    - i) why not say that ר' יהודה is consistent
    - ii) with ר' אליעזר
    - iii) who is the extreme ג' כבשים for מחמיר
  - b) תירוץ
    - i) we prefer not to relate ר' יהודה to ר' אליעזר
    - ii) because
      - (1) ר' אליעזר שמותי
- 6) תוספות
- a) disagrees with רש"י
  - b) in the משנה of הכובש ג' כבשים
    - i) ראשון
      - (1) means the מין כבש that was inserted first
        - (a) into the כלי for כיבוש
    - ii) אחרון
      - (1) means the מין that was inserted last
  - c) the תנאים disagree on
    - i) whether the טעם of a particular מין
    - ii) pervades the other מינין
  - d) רבן גמליאל
    - i) Says the טעם of none of the מינין

- (1) Pervades any other מין
- (2) Regardless of when it was inserted
- ii) So that if any מין is כלה
  - (1) Only that מין needs ביעור
- e) ר' אליעזר
  - i) is רבן גמליאל as against מחמיר
    - (1) because the טעמים of the first מינין
      - (a) to be inserted
      - (2) infect the מינין that were inserted later
  - ii) so that
    - (1) as soon as the first מין is כלה
    - (2) he needs to do ביעור for all three
      - (a) because the טעם of the first מין
        - (i) pervaded the מינין that
        - (ii) were inserted later
  - iii) but if the
    - (1) last מין is כלה
    - (2) he need not do ביעור for the prior two
      - (a) because the טעם of the last מין to be inserted
        - (i) doesn't pervade the מינין that
        - (ii) were inserted earlier
- f) ר' יהושע
  - i) is ר' אליעזר even against מחמיר
    - (1) because he says
      - (a) the טעם of any מין
        - (i) regardless of when it was inserted
        - (b) pervades the other two
  - ii) so as soon as any מין is כלה
    - (1) he needs to do ביעור for all three
- g) ר' יהודה
  - i) who is מחמיר in the משנה
  - ii) Agrees with ר' יהושע
    - (1) Who is the extreme מחמיר

(a) Because he's מחמיר even against ר' אליעזר

7) מהרש"א

a) תוספות on קשיא

i) What forces the גמרא to say that

(1) ר' יהושע agrees with ר' יהודה

(a) who is the extreme מחמיר

ii) why isn't it enough to say that

(1) ר' יהושע agrees with ר'

(a) who is the מחמיר as against רבן גמליאל

b) תירוץ

i) we prefer not to relate ר' אליעזר to ר' יהודה

(1) because

(2) ר' אליעזר שמותי

ii) Similarly to how we explained for רש"י

(1) That we prefer not to relate ר' יהודה

(a) To ר' אליעזר

(i) Who according to רש"י

(ii) Is the extreme מחמיר

דף נב:

תד"ה עד שיכלה

1) תוספות (as explained by משנה בשביעית)

a) Introduction

i) the rule of ביעור is based on

(a) ולבהמתך ולחי' אשר בארצך

(b) כלה לחי' אשר בשדה

(c) כלה לבהמתך מן הבית

ii) in deciding when there has been כלה

(1) We need to treat this by separate areas

(2) Because

(a) אין חי' שביהודה גדילה

(b) על פירות שבגליל

(c) ואין חי' שבגליל גדילה

(d) על פירות שביהודה

b) ג' ארצות לביעור ("מדינות")

i) יהודה

ii) עבר הירדן

iii) גליל

c) And each מדינה contains three ארצות

i) For example

(1) יהודה contains

(a) הר

(b) שפילה

(c) עמק

2) תוספות

a) שאלה

i) does the גמרא mean that

(1) We treat each מדינה separately

(a) So that

(i) if כלה in any one מדינה

(ii) we need to do ביעור in that מדינה

- (iii) although there was no כלה
- (iv) in the other מדינה
- (b) but all ארצות in a מדינה are treated together
  - (i) So that
    - 1. if כלה in any one or two ארצות
    - 2. we need not do ביעור
    - 3. so long as there is at least one ארץ
    - 4. where there was no כלה
  - ii) or does the גמרא mean that
    - (1) we also treat each ארץ separately
      - (a) so that
        - (i) if כלה in any one ארץ in a מדינה
        - (ii) we need to do ביעור in that ארץ
        - (iii) although there was no כלה
        - (iv) in the other ארצות in that מדינה
- b) תשובה
  - i) Based on ראיות in the גמרא
    - (1) Including a ראי' that we'll bring below
  - ii) תוספות proves that
    - (1) The גמרא means to treat each ארץ separately
    - (2) But it's not clear from our גמרא
      - (a) Whether this is דאורייתא or דרבנן
  - iii) But from the ירושלמי it's clear that
    - (1) To treat ארצות separately is דאורייתא
    - (2) Because after ירושלמי cites the דאורייתא לימוד
      - (a) ולבהמתך ולחיי אשר בארצך
        - (i) כלה לחיי אשר בשדה
        - (ii) כלה לבהמתך מן הבית
    - (3) ירושלמי explains
      - (a) a חיה in the הר
        - (i) doesn't draw sustenance from the עמק
      - (b) and a חיה in the עמק
        - (i) doesn't draw sustenance from the הר

- (4) so it's clear that the לימוד deals with
- (a) ארצות
  - (b) and not only with מדינות
- c) קשיא
- i) if
    - (1) once it's כלה in ביהודה הר
    - (2) we need ביעור in ביהודה הר
    - (3) Although there's been no כלה in עמק ביהודה
  - ii) Why do you need to tell me that
    - (1) אין חי' שביהודה גדילה
    - (2) על פירות שבגליל
    - (3) ואין חי' שבגליל גדילה
    - (4) על פירות שביהודה
- d) תירוץ
- i) to teach you that
    - (1) once it's כלה in ביהודה הר
    - (2) we need ביעור in ביהודה הר
    - (3) Although there's been no כלה
      - (a) In שבגליל הר
- e) Here is the proof mentioned earlier
- i) that we treat each ארץ separately
    - (1) it must be that we treat each ארץ separately
    - (2) because otherwise
      - (a) why would the גמרא later make the effort
      - (b) To describe tell-tale signs that an area is
        - (i) הר
        - (ii) עמק
        - (iii) שפילה
- f) קשיא
- i) but if you're right
  - ii) why didn't the גמרא also explain that
    - (1) these differences are important
      - (a) for ביעור

g) תירוץ

i) because these particular areas

(1) הר

(2) עמק

(3) שפילה

ii) apply only to יהודה

iii) and the areas in the other two מדינות

(1) have different distinguishing signs

דף נג.

תד"ה מפני שנראה כמקדיש קדשים בחוץ

- 1) (רש"י as explained by) גמרא
  - a) a person may not say
    - i) "בשר זו לפסח"
    - ii) Because it looks as if he
      - (1) Eats בחוץ בשר
      - (2) After he was מקדיש a בהמה for a קרבן
  - b) It is אסור
    - i) to eat a גדי מקולס on פסח
    - ii) In the manner of איש רומי תודוס
    - iii) Even if he didn't say
      - (1) "בשר זו לפסח"
      - (2) In other words
        - (a) Even without שם קריאת שם
  - c) Some say
    - i) that ר' שמעון is the תנא
    - ii) Who taught the גדי מקולס of דין
  - d) גמרא במנחות
    - i) האומר הרי עלי מנחה מן השעורים
    - ii) ר' שמעון פוטר
    - iii) Because
      - (1) No שעורים can be brought from מנחת נדבה
      - (2) So he was מתנדב שלא כדרך המתנדבים (a)
      - (3) So his words are בטל and have no meaning at all
  - e) קשיא
    - i) how can it be that ר' שמעון says that גדי מקולס is אסור
    - ii) when he wasn't מתנדב כדרך המתנדבים
    - iii) because
      - (1) to be properly קרבן פסח a מנדב
      - (a) for קדושת הגוף

- (i) he needs to give the animal a שם פסח while it is alive
  - (b) and even for קדושת דמים
  - (i) He must be מקדיש the animal
  - (2) And we already said that the גדי מקולס for איסור
  - (a) Applies even where he said nothing at all
- 2) תוספות (as explained by מהרש"א)
  - a) Introduction
    - i) We've seen that רש"י has explained
    - ii) that the משנה teaches that
      - (1) He shouldn't say
      - (2) "בשר זו לפסח"
    - iii) Because it looks as if
      - (1) Eats בהוץ בשר
      - (2) After he was מקדיש a בהמה for a קרבן
  - b) First קשיא on רש"י
    - i) When he is מקדיש an animal
      - (1) after it was נשחט
    - ii) the animal only has קדושת דמים
    - iii) And he acts improperly
      - (1) Even if eats בפנים
        - (a) Unless he's פודה the בשר
        - (b) to avoid מעילה בקדשים
    - iv) So why aren't we concerned
      - (1) That it appears as if he's מועל בקדשים
      - (2) Even if he eats it בפנים
  - c) Second קשיא on רש"י
    - i) We've established that גדי מקולס is אסור
      - (1) Even without קריאת שם
    - ii) It must be that we're concerned
      - (1) That an observer might mistakenly think
      - (2) That there was a proper קריאת שם
        - (a) While the animal was alive
    - iii) So if

(1) the point was what an observer might think he did

(a) namely that he was מנדב it properly

(2) and not what he actually did

iv) why does the גמרא insist that for שמעון ר' should be

(1) מותר גדי מקולס should be

(2) because he wasn't actually מנדב it properly

דף נג:

רש"י ד"ה ה"ג לא כר' שמעון

- 1) גמרא במנחות
  - a) If a person says
    - i) הרי עלי מנחה מן השעורין
  - b) תנא קמא says
    - i) although there is no מנחת נדבה from שעורין
    - ii) he needs to bring מנחה from חטין
    - iii) because
      - (1) his first words were
        - (a) הרי עלי מנחה
      - (2) And תפוס לשון ראשון
  - c) ר' שמעון says
    - i) he doesn't bring a מנחה
    - ii) because
      - (1) אף בגמר דבריו אדם נתפס
      - (2) we also need to focus on
        - (a) מן השעורים
      - (3) Since there is no מנחת נדבה from שעורין
      - (4) He was
        - (a) מתנדב שלא כדרך המתנדבים
      - (5) And ר' שמעון says
        - (a) מתנדב שלא כדרך המתנדבים
        - (b) אין בדבריו כלום
- 2) גמרא בפסחים
  - a) It is אסור
    - i) to eat a גדי מקולס on פסח
    - ii) In the manner of איש רומי
    - iii) Even if he didn't say
      - (1) "בשר זו לפסח"
  - b) Some say
    - i) that ר' שמעון is the תנא

- (1) Who taught the דין of גדי מקולס
- c) קשיא
- i) how can it be that ר' שמעון says that גדי מקולס is אסור
- ii) when he wasn't מתנדב כדרך המתנדבים
- iii) because to be properly קרבן פסח a מנדב
- (1) for קדושת הגוף
- (a) he needs to give the animal a שם פסח while it is alive
- (2) and even for קדושת דמים
- (a) He must be מקדיש the animal
- d) תירוץ
- i) It's ר' יוסי who says the דין of גדי מקולס
- (1) not ר' שמעון
- ii) And ר' יוסי says
- (1) מתנדב שלא כדרך המתנדבים
- (2) קדוש
- e) קשיא
- i) But ר' שמעון who says
- (1) אף בגמר דבריו אדם נתפס
- ii) Says so because he agrees with ר' יוסי that
- (1) אף בגמר דבריו אדם נתפס
- iii) So presumably ר' שמעון also agrees with ר' יוסי
- (1) For מנחה that
- (a) אין בדבריו כלום
- iv) And why
- (1) would ר' שמעון disagree with ר' יוסי
- (2) And hold that
- (a) גדי מקולס קודש
- f) תירוץ
- i) You're right that ר' שמעון agrees with ר' יוסי
- ii) On
- (1) אף בגמר דבריו אדם נתפס
- iii) But he disagrees with ר' שמעון
- (1) On מתנדב שלא כדרך המתנדבים

- (2) And says
  - (a) That he must bring a מנחת חטין
- (3) Because
  - (a) אין אדם מוציא דבריו לבטלה
- 3) מהרש"א
  - a) קשיא
    - i) We just said that
      - (1) We say that ר' יוסי holds
        - (a) אף בגמר דבריו אדם נתפס
      - (2) And that the only reason
        - (a) he must bring חטין is
          - (i) אין אדם מוציא דבריו לבטלה
      - ii) In מסכת מנחות
        - (1) ר' יוסי holds that if a person says
          - (a) הרי זו תמורת עולה הרי זו תמורת שלמים
            - (i) We give weight to his words
              - 1. and rule that
                - a. הואיל ואי אפשר לקרות שניהם כאחד
                - b. דבריו קיימין
            - (b) because
              - (i) אף בגמר דבריו אדם נתפס
        - iii) why are the results different than for
          - (1) הרי עלי מנחה
      - b) תירוץ
        - i) when he says
          - (1) הרי זו תמורת עולה הרי זו תמורת שלמים
          - (2) He says two separate things
            - (a) that aren't mean to explain each other
        - ii) but when he says
          - (a) הרי עלי מנחה מן השעורים
            - (i) The words מן השעורים
            - (ii) Explain and cancel
              - 1. הרי עלי מנחה

דף נד:

תד"ה אין תענית צבור וגמ' ומי אמר ר' יוחנן הכי

1) גמרא

a) אין תענית צבור בבבל אלא תשעה באב

i) רש"י

(1) there is an איסור מלאכה only for באב ט'

(2) Not for a תענית צבור that we are גוזר

b) שמואל

i) בין השמשות doesn't begin until after צבור

ii) Because תענית צבור is מותר בין השמשות

c) קשיא

i) a משנה says

(1) אוכלין ושותין מבעוד יום בתענית צבור

ii) Doesn't this suggest that

(1) He needs to stop eating

(a) As soon as מבעוד יום is over

(b) Namely

(i) at השמשות בין

d) תירוץ

i) no

ii) it implies only that

(1) we need to stop eating and drinking

(2) at nightfall

e) ר' יוחנן says

i) ט' באב on אסור is בין השמשות

f) קשיא

i) but ר' יוחנן also said that

(1) ט' באב אינו כתענית צבור

ii) Doesn't this mean that

(1) ט' באב on מותר is בין השמשות

(2) Although it's תענית צבור on אסור

g) תירוץ

- i) no
- ii) it means that
  - (1) ט' באב on מותר is מלאכה (1)
  - (2) תענית צבור on אסור Although it's (2)
- h) קשיא
  - i) but תנינא
    - (1) we already know that
      - (a) ט' באב on מותר is מלאכה (a)
      - (i) If there is a מנהג to work that day (i)
    - (2) from a ברייתא that says (2)
      - (a) מקום שנהגו לעשות מלאכה בט' באב עושין (a)
      - (b) מקום שנהגו שלא לעשות מלאכה בט' באב אין עושין (b)
- 2) תוספות
  - a) רש"י on קשיא
    - i) Remember that the משנה said
      - (1) אין תענית צבור בבבל אלא תשעה באב (1)
    - ii) And רש"י explained that this means that
      - (1) ט' באב only for איסור מלאכה there is an (1)
      - (2) גוזר that we are תענית צבור for a Not (2)
    - iii) ט' באב on אסור is מלאכה that רש"י say How can (iii)
    - iv) We just noted that a ברייתא says
      - (1) מקום שנהגו לעשות מלאכה בט' באב עושין (1)
      - (2) מקום שנהגו שלא לעשות מלאכה בט' באב אין עושין (2)
  - b) תירוץ
    - i) the משנה means that
      - (1) ט' באב on מלאכה is permitted whether (1)
        - (a) מנהג the local depends on (a)
      - (2) but even in a place
        - (a) ט' באב on מנהג not to work where there is a (a)
      - (3) תענית צבור on a place in that work is permitted (3)
- 3) מהרש"א part 1
  - a) קשיא
    - i) if that is what the משנה means (i)

- ii) why don't we ask the same קשיא the גמרא asked later
  - (1) you needn't tell me that
    - (a) whether מלאכה is permitted on באב ט'
    - (b) depends on the local מנהג
  - (2) because תנינא
    - (a) I already know that from a ברייתא
- b) תירוץ
  - i) The משנה isn't focusing on work on באב ט'
    - (1) It focuses instead on working on צבור תענית
    - (2) And that's why we don't ask תנינא
  - ii) Contrast יוחנן ר'
    - (1) Who focuses on באב ט' when he says
      - (a) ט' באב אינו כתענית צבור
    - (2) And if he means to say that
      - (a) ט' באב מותר on מלאכה
    - (3) We can fairly ask תנינא
- 4) מהרש"א part 2
  - a) קשיא
    - i) when the גמרא asked
      - (1) How can ר' יוחנן say that
        - (a) ט' באב on אסור is בין השמשות
      - (2) When
        - (a) we know that ר' יוחנן also said that
          - (i) ט' באב אינו כתענית צבור
          - (b) And these words presumably mean that
            - (i) ט' באב on מותר is בין השמשות
            - (ii) Although it's אסור on תענית צבור
      - ii) Why didn't the גמרא answer that
        - (1) שמואל ר' יוחנן agrees with that
          - (a) תענית צבור on מותר is בין השמשות
        - (2) And when ר' יוחנן says that
          - (a) ט' באב אינו כתענית צבור
        - (3) He in fact does refer to בין השמשות

(4) And means that

- (a) ט' באב on אסור is בין השמשות
- (b) Unlike תענית צבור
  - (i) מותר is בין השמשות

b) תירוץ

i) The simple implication of the משנה that

(1) אוכלין ושותין מבעוד יום בתענית צבור

(a) Is that

- (i) Eating is מותר only מבעוד יום
- (ii) And is אסור starting with בין השמשות
- (iii) that directly follows מבעוד יום

ii) now although

(1) for שמואל we explain that

(a) The משנה only means to imply that

- (i) We can't eat past nightfall

iii) Still

(1) if ר' יוחנן were to agree with שמואל

(2) He wouldn't teach us the דין for בין השמשות on ט' באב

(a) By reference to the דין for בין השמשות on תענית צבור

- (i) Where the דין for תענית צבור
- (ii) is itself ambiguously based on a משנה
- (iii) that more easily could be read to mean

1. that אסור is בין השמשות

דף נה.

רש"י ד"ה מעיקרא תנא ותוספות ד"ה מדקאמר ר' מאיר

- 1) משנה בדף נ.
  - a) מקום שנהגו לעשות מלאכה
    - i) בערבי פסחים עד חצות עושין
  - b) מקום שנהגו שלא לעשות מלאכה
    - i) בערבי פסחים עד חצות אין עושין
- 2) משנה בדף נה.
  - a) וחכמים אומרים
    - i) ביהודה היו עושין מלאכה עד חצות
    - ii) ובגליל לא היו עושין כל עיקר
  - b) הלילה
    - i) ב"ש אוסרין
    - ii) וב"ה מתירין עד הנץ החמה
- 3) גמרא
  - a) קשיא
    - i) מעיקרא תנא מנהגא ולבסוף תנא איסורא
      - (1) Meaning that
        - (a) The משנה on דף נה.
          - (i) Begins by describing מנהגים
          - (b) But it deals in איסורים in the end
            - (i) When it says
              1. הלילה ב"ש אוסרין
          - ii) explains (א"ה מהרש"א) רש"י
            - (1) that ב"ש mean איסור rather than מנהג
            - (2) because
              - (a) אוסרין "משמע בכל מקום"
    - b) תירוץ
      - i) ר' מאיר follows the first part of the משנה
        - (1) who deals in מנהגים
      - ii) ר' יהודה follows the second part of the משנה
        - (1) who deals in איסורים

- iii) as we see in the following ברייתא
- (1) אמר ר' יהודה
    - (a) ביהודה היו עושין מלאכה עד חצות
    - (b) ובגליל אין עושין כל עיקר
  - (2) אמר לו ר' מאיר
    - (a) מאי ראי' יהודה וגליל לכאן
    - (b) אלא
      - (i) מקום שנהגו עושין
      - (ii) מקום שלא נהגו אין עושין
- 4) רש"י
- a) קשיא
    - i) how does the ברייתא prove that
      - (1) איסורים ר' יהודה deals in
  - b) תירוץ
    - i) the ברייתא says outright that ר' מאיר disagrees with ר' יהודה
    - ii) if they both agree that מנהג depends on היתר מלאכה
    - iii) then they ought not to disagree
      - (1) on when בני גליל and בני יהודה can work
      - (2) Since this should depend on what the מנהג is
- 5) תוספות ד"ה מדקאמר ר' מאיר
- a) קשיא
    - i) we just said that
      - (1) מאן דאמרי any two
      - (2) who agree that איסור מלאכה depends on the מנהג
      - (3) can have no disagreement with each other
      - (4) because all they need to do is
        - (a) to determine the מנהג
    - ii) so
      - (1) how would ר' מאיר explain the מחלוקת of ב"ה and ב"ש
      - (2) on when the איסור begins for גליל
  - b) תירוץ
    - i) must be that ר' מאיר would say
      - (1) that in fact there never was a disagreement

(a) between ב"ה and ב"ש

6) מהרש"א

a) Introduction

i) We said that רש"י proves that ב"ש

(1) refer to איסור and not to מנהג

ii) Because

(1) they say that אוסרין

(2) and בכל מקום אוסרין implies

b) Two קשיות on רש"י

i) First קשיא

(1) Why is the word אוסרין not enough to prove איסור

(2) Why need we show

(a) that they apply their איסור to בכל מקום

ii) Second קשיא

(1) The fact is

(a) it's only אסור בגליל

(b) not בכל מקום

c) תוספות on קשיא

i) Remember that תוספות proved that

(1) For ר' מאיר it can't be that

(a) ב"ה and ב"ש deal with a מנהג

(i) Because they would never disagree on a מנהג

ii) Why not prove that they deal with איסור

(1) Simply because for ב"ש we use the word "אוסרין"

7) תוספות ד"ה מדקאמר

a) קשיא

i) you said that

(1) because

(a) we know that ר' יהודה and ר' מאיר disagree

(b) and because ר' מאיר in the ברייתא deals with מנהג

(2) We can assume that ר' יהודה deals with איסור

(a) Even though ר' יהודה doesn't use "אוסרין" wording

ii) If so

- (1) Once the משנה on דף נ. deals with מנהג
  - (2) We ought to say that the משנה on דף נה
    - (a) Deals with איסור
    - (b) Right from the start with וחכמים אומרים
    - (c) And not only from the middle where
      - (i) ב"ש אוסרים
  - (3) Because
    - (a) Although חכמים don't use אוסרין at the start
    - (b) the משנה does begin with וחכמים אומרים
    - (c) That shows the חכמים disagree with תנא קמא
- b) תירוץ
- i) because we can explain that
    - (1) in the second משנה
    - (2) the words וחכמים אומרים don't signify a פלוגתא
  - ii) instead
    - (1) משנה of the first תנא קמא of the חכמים
      - (a) "Why do you not clarify what you mean
        - (i) when you say the מנהג depends on איסור
        - (b) Say clearly what the מנהגים are in יהודה and בבל"
- 8) מהרש"א
- a) קשיא
    - i) In its קשיא
      - (1) תוספות implies that
        - (a) when the משנה on our מקשן asked
          - (i) מעיקרא תנא מנהגא ולבסוף תנא איסורא
          - (ii) The גמרא meant that the איסור
            - 1. begins in the middle of the second משנה
            - 2. at ב"ה and ב"ש
              - a. where ב"ש use אוסרין wording
      - (2) and that's why תוספות asked that
        - (a) maybe
          - (i) because of logic we derive from
          - (ii) the approach of the גמרא to מאיר ר' יהודה and ר' מאיר

- (b) the איסור begins with וחכמים
  - (i) at the start of the second משנה
  - ii) why in fact did תוספות assume that
    - (1) the מקשן meant that the איסור
    - (2) begins only in the middle of the second משנה
      - (a) at ב"ה and ב"ש
- b) תירוץ
  - i) the מקשן couldn't have thought that
    - (1) the איסור begins with אומרים וחכמים
  - ii) because if he did
    - (1) he wouldn't have asked
      - (a) מעיקרא תנא מנהגא ולבסוף תנא איסורא
    - (2) Because
      - (a) The wording וחכמים אומרים
      - (b) Is a typical lead-in to a מחלוקת
      - (c) And shows they disagree with the תנא קמא in the prior משנה
      - (d) And it's quite conceivable that the disagreement is that
        - (i) The prior משנה considers the דין a מנהג
        - (ii) And חכמים consider the דין an איסור
  - iii) So it must be that the מקשן realized that
    - (1) תנא קמא don't disagree with חכמים
    - (2) and instead merely tell him
    - (3) as we said before in the תירוץ of תוספות
      - (a) "Why do you not clarify what you mean
        - (i) when you say the איסור depends on מנהג
        - (b) Say clearly what the מנהגים are in יהודה and בבבל"
  - iv) And that's why the מקשן properly can only ask
    - (1) "why is it that in the middle of the second משנה
      - (a) at והגליל
      - (i) ב"ה and ב"ש
      - (b) do you suddenly switch from מנהג to איסור
      - (c) when ב"ש use the word "אוסרין"

דף נה:

תד"ה ואם מתיירא

- 1) (מהרש"א and תוספות as explained by משנה במ"ק)
  - a) אין מביאין כלים מבית האומן בחולו של מועד
  - b) ואם חושש עליהן שמא יגנבו
    - i) Meaning from the בית האומן
  - c) מפנן לחצר אחרת
    - i) To so-called Place 2
- 2) תוספות
  - a) it's logical that if he's concerned
    - i) about the security of Place 2
  - b) he can בצנעא take his כלים home
  - c) And he need not move the כלים
    - i) To yet another temporary Place 3
- 3) (מהרש"א as explained by ברייתא)
  - a) חולו של מועד
  - b) If he doesn't trust the אומן
    - i) He can remove his כלים
    - ii) And place them in a nearby Place 2
    - iii) And if he's concerned about the security of Place 2
      - (1) First גרסא (as in תוספות)
        - (a) he can בצנעא take his כלים home
        - (b) And he need not leave the כלים
          - (i) In a place 3
        - (c) This is consistent with תוספות earlier
      - (2) Second גרסא
        - (a) מפנן לחצר אחרת to Place 3
        - (b) And he can't take the כלים home
        - (c) This isn't consistent with תוספות earlier

דף נו:

תד"ה מחלוקת

1) גמרא

- a) אנשי יריחו
  - i) Would eat פירות that fell off a tree on שבת and יום טוב
- b) Where the פירות fell on מכבדות
  - i) They acted שלא ברצון חכמים
- c) Where the פירות fell on בין הכיפין
  - i) They acted ברצון חכמים
- d) קשיא
  - i) But
    - (1) הרי מוקצות נינהו
    - (2) why don't you say that the פירות are מוקצה

2) רש"י

- a) the פירות were נתלש on יום טוב
- b) if
  - i) the פירות are במכבדות
    - (1) Meaning that the loose פירות are on
      - (a) the upper tree branches
      - (b) Where there are also פירות מחוברין
    - ii) Then
      - (1) מחוברים the תולש he might be are חכמים
      - (2) while אנשי יריחו aren't concerned
- c) If
  - i) the פירות are בין הכיפין
    - (1) Meaning that the loose פירות are on
      - (a) the lower tree branches
      - (b) Where there are no פירות מחוברין
    - ii) Then all agree that we're not concerned
      - (1) lest יתלוש מחוברים from higher branches
- d) According to this שטה of רש"י
  - i) The גמרא asks

- והרי מוקצות נינהו (1)
- (a) Because
- (i) the פירות that are now loose
- (ii) were מחובר during בין השמשות
- (b) And are מוקצה as a result
- 3) מסכת ביצה דף ג.
- a) פירות הנושרין
- i) מחובר בין השמשות that were פירות
- ii) and that became תלוש on טוב יום
- (1) are called פירות הנושרין
- iii) and are אסור on טוב יום
- (1) שמא יעלה ויתלוש מחוברין
- b) This איסור applies
- i) Whether the פירוש שנשרו are now
- (1) on the tree
- (2) or on the ground
- ii) and whether
- (1) They fell from מכבדות or הכיפין בין
- c) קשיא
- i) how do we know the איסור applies
- (1) even where the פירות הנושרין
- (2) are now on the ground
- d) תירוצ
- i) because
- (1) ביצה שנולדה ביו"ט
- (a) Is אסור by reason of a גזירה
- (b) Lest he pick up שנשרו פירות
- (2) And the איסור of ביצה שנולדה
- (a) Certainly applies
- (i) where the egg lies on the ground
- 4) ביצה דף לו:
- a) לא עולין באילן משום שבות
- 5) שבת דף מה.

- a) אין משתמשין באילן בשבת
- 6) (מהרש"א as explained by תוספות)
- a) רש"י on קשיות
- i) On מכבדות
- (1) I understand that שמא יתלוש אנשי יריחו weren't concerned
- (2) But what about
- (a) the rule of אין עולין באילן
- (b) and the rule of אין משתמשים באילן
- ii) On בין הכיפין
- (1) I understand that these branches are low
- (a) So he's not עולה באילן
- (2) but what about the rule of אין משתמשין באילן
- iii) and on both מכבדות and בין הכיפין
- (1) since the פירות were מהובר at בין השמשות
- (2) why don't we apply the rule
- (a) that אסור are פירות שנשרו ביו"ט
- (i) מפני שמא יעלה ויתלוש
- (3) And remember that we showed before
- (a) that this rule applies even
- (i) Where the פירות now rest on the ground
- b) תירוץ ר"י
- i) the פירות
- (1) were נתלש **before** בין השמשות
- (2) at בין השמשות
- (a) they still rested on מכבדות or בין הכיפין
- (3) and after בין השמשות
- (a) they fell to the ground
- ii) So
- (1) because they were תלוש at בין השמשות
- (a) There is no
- (i) פירות שנשרו of דין
- (2) there is no issue of עולה באילן or משתמש באילן
- (a) because the פירות are now on the ground

- (3) for פירות that fell from מכבדות during יום טוב
- (a) חכמים are concerned that
    - (i) although the general rule of שמא יעלה ויתלוש
      - 1. doesn't apply
    - (ii) where the פירות rested on מכבדות during השמשות
      - 1. we have a special concern
        - a. that he might on יום טוב
          - i. try to be תולש מחוברין from the same מכבדות
- (4) for פירות that fell from הכיפין during יום טוב
- (a) there are no מחוברין on הכיפין
  - (b) so we have no special concern
- c) קשיא
- i) now that you've said the פירות were תלוש at השמשות בין
  - ii) so he had access to the פירות at השמשות בין
  - iii) why does the גמרא ask
    - (1) הרי מוקצות נינהו
- d) תירוץ
- i) he had no access to the פירות at השמשות בין
  - ii) because then the פירות still rested on the tree
  - iii) and he was אסור
    - (1) לעלות באילן
    - (2) ולהשתמש באילן
- e) קשיא (as explained by מהרש"א)
- i) how is he to distinguish
    - (1) between
      - (a) פירות that were נתלש in יום טוב
        - (i) and those that were נתלש before יום טוב
      - (2) and between
        - (a) פירות that were נתלש before יום טוב from מכבדות
        - (b) פירות that were נתלש before יום טוב from הכיפין
    - ii) note that this קשיא doesn't apply to רש"י
      - (1) who says the פירות now continue to rest on the
        - (a) בין הכיפין or מכבדות

- 7) מהרש"א (as explained by ירושלמי)
- a) if the פירות were נתלש ביו"ט
    - i) All agree that the פירות are אסור
    - ii) Because they're standard
      - (1) פירוש שנשרו
  - b) if the פירות were already נתלש on ערב יום טוב
    - i) All agree that the פירות are מותר
      - (1) Even if the פירות still rest on מכבדות or בין הכיפין
    - ii) Because
      - (1) Once they were תלוש at בין השמשות
      - (a) There is no
        - (i) פירות שנשרו of דין
  - c) אנשי יריחו and חכמים disagree only
    - i) where
      - (1) it's a ספק whether the פירות were נתלש
        - (a) on ערב יום טוב or on יום טוב
      - (2) And the פירות now rest on מכבדות
  - d) חכמים
    - i) because of the ספק
      - (1) apply the general rule of שמא יעלה ויתלוש
  - e) אנשי יריחו don't apply שמא יעלה ויתלוש to a ספק
  - f) When the גמרא asks
    - i) הרי מוקצות נינהו
    - ii) The גמרא means
      - (1) That they are ספק מוקצה

דף נז.

תד"ה אלא מפני

- 1) משנה בדף נו.
  - a) אנשי יריחו נתנו פאה לירק
  - b) ומיחו בידם חכמים
- 2) ירק for פאה First Approach on why not to give רש"י
  - a) The חכמים were מוחה because
    - i) פטורה מן המעשר is פאה Valid
    - ii) What אנשי יריחו did isn't valid פאה
    - iii) So the ירק is really חייב במעשר
    - iv) But פטורה מן המעשר עניים will mistakenly think it's
- 3) Our גמרא
  - a) ירק for פאה set aside בן בוהיין
  - b) פאה took the עניים
  - c) the father of בן בוהיין told the עניים
    - i) השליכו מעליכם וכו'
    - ii) And asked them to please return the פאה
(1) "מפני שאמרו חכמים אין נותנין פאה לירק"
- 4) ירק from פאה Second Approach on why not to give רש"י
  - a) The father of בן בוהיין was concerned
    - i) because
      - (1) although
        - (a) the פאה is valid
        - (b) and is פטורה מן המעשר
      - ii) Giving פאה for ירק
        - (1) Is unfair to the לוי who would otherwise
          - (a) Have received מעשר from this ירק
- 5) תוספות
  - a) בן בוהיין on תוספות
    - i) the First Approach is correct
      - (1) that עניים might mistakenly think
      - (2) there is a פטור for מעשר

- ii) so תוספות asks
  - (1) that even if the "פאה" isn't valid as true פאה
  - (2) the ירק should still be פטור from מעשר
  - (3) because it is הפקר
- 6) מהרש"א
  - a) קשיא
    - i) why doesn't תוספות answer
    - ii) that the Second Approach is correct
      - (1) that in fact there is no חיוב מעשר
      - (2) and that the concern is
      - (3) unfairness to לויים
  - b) two תירוצים
    - i) First תירוץ
      - (1) The Second Approach must be wrong
      - (2) Because if it were correct
        - (a) מוזהה should also have been חכמים
        - (b) if a person is מפקיר his שדה directly
          - (i) without calling it פאה
        - (c) because he causes the same loss to עניים
        - (d) as if he had called it פאה
    - ii) second תירוץ
      - (1) The words that the father used to talk to the עניים
        - (a) השליכו מעליכם
      - (2) Suggest that
        - (a) The עניים had a misconception
          - (i) That there was a פטור from מעשר
          - (ii) When in reality there was no פטור
        - (b) And he wanted them to avoid the resulting איסור
      - (3) This works only in the First Approach
  - c) קשיא
    - i) why doesn't תוספות ask its קשיא
    - ii) on דף נו. where the משנה first sets out the דין of
      - (1) אין נותנין פאה לירק

- d) תירוץ
- i) Because at that point
- (1) The father of בן בוהיין hadn't yet said
- (a) השליכו מעליכם
- (2) So
- (a) at least as concerns the second תירוץ we just mentioned
- (b) It's still possible that the Second Approach is correct
- (i) And the פאה is in fact a מעשר פטור
- (3) So that there is no room for a קשיא by תוספות
- ii) It's only when we analyze the words of the father at בן בוהיין
- (1) At דף נו.
- iii) When we realize that the First Approach is correct
- (1) and that a קשיא by תוספות is warranted

הדרן עלך מקום שנהגו
טז' שבט תשס"ד